

har heller ikke imod, at man kun sætter: „til fornøden Istandsættelse af Maskiner“ og „saa udelod „uopsættelig Kendselse“; Kendselsen forekommer mig ikke saa uopsættelig, at den skal foretages om Søndagen; jeg tror nok, jeg har opfattet det aldeles korrekt. Det er kun disse Ord „saaom nødvendig Kendselse“ jeg ønsker skal gaa ud; naar de sættes foran „og Istandsættelse af Maskiner og Arbejdsredskaber“, bliver Stillingen en anden.

Saa var der Bestemmelsen om Valgdagen. Det Forslag, der var kommet ind i Lovforslaget herom, tror jeg ikke hører hjemme i denne Lov, og jeg tror heller ikke, vi komme til noget Resultat i saa Henseende. Om Valgdagen skal være fri eller ikke — jeg tror dog i alt Fald, det bør indskrænktes til Frihed paa Valgdagen for Vælgerne — træber en større Overvejelse, end vi kunne indlade os paa ved en Lejlighed som denne, hvor der er Tale om at skaffe Arbejderne en Fridag. — Det forekommer mig ikke, at det maatte nogen Modstand, at Grundlovslovsdagen skulde være fri fra Klokken 12, idet den ærede 1ste Landstingsmand for 1ste Kreds (Sthyr) udtalte, at han ikke skulde have noget derimod, kun at Titlen saa maatte have en Udvidelse. Smidlertid enedes Flertallet her i Tinget om, at Grundlovsdagen skulde gaa ud. Jeg hørte ikke med til dette Flertal, og jeg vil mene, at det maa være et af de Punkter, om hvilke vi muligens i Tiden kunde enes.

Derneest var der en anden Paragraf om Forhøstelser og offentlige Forsamlinger, om hvilke det hed, at de skulde være tilladte, naar de ikke forstyrrede den offentlige Guds-tjeneste. Denne Paragraf mener jeg heller ikke hører hjemme i en Lov, hvor det gælder om at skaffe Arbejderne en Fridag, og derfor mener jeg ogsaa, at vi ikke skulle have den med her. Vilde man reformere selve Helligdagslovgivningen i egentlig Forstand, var det en anden Ting, men selv i saa Tilfælde — den Bemærkning vil jeg gerne indstyre — sværmer jeg ikke særlig for den Bestemmelse; jeg tror, der i saa Henseende er Frihed nok. De Ting, som jeg her har udtalt mig om, er i alt Fald noget, som jeg subsidiært kan gaa ind paa. Naar man ikke kan saa mere, hvilket jeg dog haaber, at man kan, uden at det dog skal berede Lovforslaget uovervindelige Vanskeligheder, maa man styde sine mindre Ønsker til Side i Erkendelsen af, at man dog naar et virkeligt Fremstrid for en Del Mennesker. Smidlertid ønsker jeg dog gerne i Overensstemmelse med mine tidligere Udtalelser, at man kunde naa til mindre Vædringsforslag,

og det er ogsaa mit Haab, at man kan blive enig om dem.

Til Slutning skal jeg bemærke, at det forekommer mig, at Staten paa flere Omraader kunde være en mere human Arbejdsgiver, end den er. Jeg erkender, at der lige overfor Søndagshvilen paa flere Omraader er stet Forbedringer f. Eks. for Postvæsenet, idet Postbudene, saa vidt jeg erindrer, ikke have mere end en Ombering af Postfager om Søndagen, hvilket er et betydeligt Fremstrid. Derimod er der, hvad Jærnbanevæsenet angaar, aldeles ikke stet nogen Indskrænkning navnlig ikke med Hensyn til Persontrafikken, tvært imod, der gaar vel endogsaa flere Tog om Søndagen end om Hverdagen. Det er at gaa en ganske anden Vej end den, som man gaar i de stærkt industridrivende Stater, hvor der i alt Fald er en meget talrig Arbejdsstare, der godt kunde trænge til at adspredes, hvad man paastaar ikke kan undværes, og for hvis Skyld altsaa Jærnbane-togene skulde gaa. Denne Opfattelse har man som sagt ikke i de af mig før nævnte stærkt industridrivende Stater, nemlig Nord-Amerika, Skotland og England, hvor der om Søndagen gaar meget færre Tog end her, ja hvor de meget store Selskaber saa godt som slet ingen Tog lade gaa om Søndagen. Der har man ikke den Opfattelse, at disse Tog ere nødvendige af Hensyn til, at Arbejderne kunne komme ud og adspredes sig. Efter min Opfattelse er det væsentlig paa dette Omraade og paa adskillige andre, hvor Staten er Arbejdsgiver, at den kunde være mere human og mere hensyntagende, end den er. Jeg erkender imidlertid, at der er en Fremgang her; at Staten er og altid vil være nødt til at rette sig noget efter den offentlige Mening, gælder paa dette som paa adskillige andre Omraader. Den offentlige Mening har i saadanne Tilfælde Ret, og jeg tror nu, at den er fredeen ret godt frem i saa Henseende fra Tiden i 1876 og indtil nu. Jeg haaber derfor ogsaa, at man kan saa adskillige Ting af denne Art frem ved denne Lejlighed. Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale Lovforslaget i det Haab, at man i Aar maa naa det Resultat i Rigsdagen at saa denne Sag bragt ud af Dagsordenen.

Rundsen: Ved Behandlingen af det foreliggende Lovforslag er der, for at man kan komme til det bedst mulige Resultat, og for at man kan naa til de Bestemmelser, som Loven i det hele taget bør indeholde, efter min Mening to Omstændigheder, som man maa have sin Opmærksomhed henvendt paa,